

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ТА КОНВЕРТАЦІЯ ЛЮДСЬКОГО І СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті розглянуто теоретичні основи дослідження соціального та людського капіталу, а також здійснена їх інвестиційна привабливість та конвертація.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, людський капітал, соціальний капітал.

Abstract

Theoretical bases of research of social and human capital are considered in the article, and also carried out their investment attractiveness and converting.

Keywords: investments, investment attractiveness, human capital, social capital.

Вступ

На сьогоднішній день в сучасних умовах соціальне інвестування є вже не розкішшю, яку можуть собі дозволити успішні компанії, а незамінна складова повсякденної управлінської практики. Інвестори стають новими центрами влади, від яких суспільство очікує відповідного рівня соціальної відповідальності, разом з ресурсним потенціалом. Безперервний розвиток суспільства, держави, а також зміна пріоритетів є причинами постійної зміни категорії «соціальні та людські інвестиції», що робить їх важливою темою дослідження. У зв'язку з тим, що даний процес набирає обертів, важливо ідентифікувати вклади, які є соціальними та людськими інвестиціями, адже від цього залежить ефективність його функціонування як у соціальній, так і економічній сферах [1].

Метою роботи є теоретичне обґрунтування сутності соціальних та людських інвестицій, як інвестиційно привабливих.

Дослідники

Ці питання висвітлені в працях вітчизняних та зарубіжних вчених, як В.Андрійчук, А.Бакітжанов, І.Багрова, О.А.Бандурін, О.В.Бражко, Л.Борщ, І.Вахович, В.Гомольська, І.Грішина, Б.В.Губський, В.К.Гуртов, В.Єпіфанов, А.М.Ісаков, Г.В.Козаченка, М.А.Козоріз, Р.Коуз, П.Макаренко, О.М.Марголін, В.О.Онищенко, І.Ройзман, О.Шахназаров, Л.Масловська, Б.О.Чуб, В.Федоренко та ін.

Результати дослідження

У розвинених країнах добровільне інвестування суспільного та людського розвитку є розповсюдженою практикою корпоративної соціальної відповідальності, що є вигідною діяльністю як для суспільства, так і для самого інвестора. Для розуміння поняття «соціальні інвестиції» розглянемо термін «інвестиції». У роботі «Основи інвестиційного менеджменту» Бланк І.А. пропонує наступне трактування: «Інвестиції являють собою вкладення капіталу в усіх його формах у різні об'єкти (інструменти) господарської діяльності з метою отримання прибутку, а також досягнення іншого економічного або позаекономічного ефекту, здійснення якого базується на ринкових принципах і пов'язане з факторами часу, ризику і ліквідності» [2]. Для розуміння теорія людського капіталу спирається на теоретичний фундамент, закладений економічною наукою протягом значного історичного періоду та представлений низкою економічних категорій, які у сукупності є, у певному сенсі, тими, за визначенням А. С. Гальчинського, «елементарними клітинками» [3], що формують зміст людського капіталу та визначають особливості і напрями його розвитку в умовах постіндустріальних перетворень.

Теорія людського капіталу виходить із того, що людина може збагатити власну здатність до праці завдяки розвитку здібностей, зміцненню і збереженню свого здоров'я, здобуття освіти, кваліфікації. Від природи більшість людей мають здатність до простої праці. Освіта, кваліфікація, набутий досвід, розвиток здібностей формують здатність до складної праці, яка створює прибуток, що є результатом нагромадженого людського капіталу.

Існує два альтернативних підходи до трактовки категорії «людський капітал». Прихильники одного роблять наголос на слові «капітал». Так, В. Щетинін вказує, що ключовою ознакою цієї нової категорії виступає слово «капітал». Тому він вважає, що людський капітал – це сучасний аналог змінного капіталу, який був відкритий і науково обґрунтований К. Марксом. Людський капітал, як визначали його більшість західних економістів, на ранніх стадіях досліджень, складається з набутих знань, навичок, мотивацій і енергії, якими наділені людські істоти і які можуть використовуватися протягом певного періоду часу з метою виробництва товарів і послуг. Він є форма капіталу, тому що є джерелом майбутніх заробітків, або майбутніх задовольень, або того й іншого разом. Він людський, бо є складовою частиною людини.

Прихильники іншого вважають, що саме комплексний підхід дає змогу всесторонньо дослідити людський капітал за стадіями відтворення, затратами та результатами у взаємозв'язку зі всіма елементами соціально-економічної системи. До того ж, в людський капітал, можуть конвертуватись в процесі свого розвитку і інші види групового і індивідуального капіталу, наприклад соціального та культурного.

Соціальний капітал – поняття, введене П. Бурдье у статті «Форми капіталу» для позначення соціальних зв'язків, які можуть виступати ресурсом отримання вигод. П. Бурдье визначає соціальний капітал як «ресурси, засновані на родинних відносинах і відносинах в групі» і підкреслює значення вигоди, «яка акумулюється, завдяки членству в групі, є базисом можливих солідарностей» [4]. Вигода, принесена членством в групі, лежить в основі солідарності, яка робить можливим її отримання.

Це не означає, що члени групи свідомо переслідують мету отримання вигоди як такої, навіть якщо мова йде про клуби для обраних, організованих саме для того, щоб концентрувати соціальний капітал, і в результаті отримувати повну вигоду від примноженого ефекту концентрації та зберігати вигоду від членства в них (матеріальну - як, скажімо, всі види послуг, які приносять корисні знайомства, і символічну - наприклад, вигоду від зв'язку з рідкісною, престижною групою) [5]. Досить часто потенційні члени групи намагаються сформувати мережу зв'язків які необхідні для побудови і відтворення тривалих, корисних відносин, що дозволять зберігати потенціал матеріальної або символічної вигоди. Загалом, соціальний капітал є динамічним, мінливим і може конвертуватись конкретною особою в людський капітал, тому що може бути джерелом майбутніх заробітків, або майбутніх задовольень, або того й іншого разом.

Узагальнення викладених результатів дослідження та аналіз джерела [6] дає підстави стверджувати, що соціальний капітал впливає на економічне зростання наступним чином:

- при укладанні угод побудовані на довірі економічні взаємовідносини сприяють зниженню трансакційних витрат;
- економічна поведінка, яка базується на довірі у взаємовідносинах між економічними агентами, заощаджує та вивільняє ресурси, які вони можуть спрямувати на новітні технології, нововведення тощо;
- довіра, яка виникає в соціальних мережах та є невід'ємною складовою соціального капіталу, сприяє зменшенню витрат ресурсів, спрямованих на запобігання і протидію випадкам шахрайства при здійсненні економічних операцій;
- розширення мережі зв'язків між агентами сприяє поліпшенню обміну інформаційними потоками та прискорює поширення інновацій;
- підвищення рівня довіри до здійснюваної державою економічної політики позитивно відображається на створенні привабливого інвестиційного клімату;
- відкритість і прозорість в ухваленні важливих економічних рішень є передумовою підвищення рівнів ефективності в діяльності державних інститутів;
- соціальний капітал – соціальна гарантія для ведення суб'єктами господарювання ризикованої, але потенційно більш прибуткової господарської діяльності.

Висновок

Розвиток соціальних та людських інвестицій виступає об'єктивною закономірністю зміни суспільства. Узагальнивши, можна сказати, що соціальні інвестиції як інвестиційні рішення, які зважають на соціальні та екологічні наслідки, використовують традиційний фінансовий аналіз. В управлінні людським капіталом виступає відсутність раціонального інформаційного забезпечення на рівні особи, що часто виступає втратами від неефективного використання людського потенціалу. Досліджуваний матеріал реалізації соціальної відповідальності орієнтований на партнерство між державою, громадянським суспільством та підприємницькою сферою. Це – високотребувана ланка у взаєминах «суспільство-бізнес-влада»

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1) Стратегія економічного розвитку «Шлях до процвітання», липень 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://issuu.com/mineconomdev/docs/me_st_pdf_ukr_print_1
- 2) Бланк, І.А. Основи інвестиційного менеджменту [Текст] / І.А. Бланк. – К.: Ельга-Н, Ніка-Центр, 2001. – 536 с.
- 3) Гальчинський А.С. Економічна методологія. Логіка оновлення: курс лекцій / А.С. Гальчинський. – К.: «АДФ-Україна», 2010. – 572 с.
- 4) Бурдье П. Форми капітала / П. Бурдье // Экономическая социология. – 2002. – № 5. – С. 60–75.
- 5) Коулман Дж. Капитал социальный и человеческий / Дж. Коулман // Общественные науки и современность. – 2001. – № 3. – С. 122–139.
- 6) Эффективный экономический рост : теория и практика [Текст] / [Под ред. Т. В. Чечелевой]. – Москва. : Изд-во «Экзамен», 2003. – 320 с.

Баранова Раїса Віталіївна – студентка групи МОВ-156, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, raisa11041998@gmail.com

Науковий керівник: **Кавецький В'ячеслав Валерійович** – старший викладач, кафедра економіки підприємства та виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Raisa Baranova V. - student, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, raisa11041998@gmail.com.

Vyacheslav Kavetskiy V. – senior lecturer of the Department of Economics of enterprise and production management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.